

Sygn. akt III Ua 6/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 października 2015 r.

Sąd Okręgowy w Przemyślu III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie następującym :

Przewodniczący- Sędzia SSO Bożena Błachowicz

Sędzia: SO Józef Pawłowski

SO Lucyna Oleszek (spr.)

Protokolant st. sekr. sądowy Ewelina Kowalska

po rozpoznaniu w dniu 23 października 2015 r. w Przemyślu

na rozprawie

sprawy z odwołania J. S. prowadzącej działalność gospodarczą pod nazwą PPHU (...) w P.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w R.

przy udziale zainteresowanej A. S.

o zasiłek chorobowy i macierzyński - zwrot nienależnego świadczenia

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Rejonowego w Przemyślu IV Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 4 grudnia 2014 r. sygn. akt IV U 278/14

o d d a l a apelację.

Sygn. akt III Ua 6/15

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 23 października 2015 r.

Decyzją z dnia 21 lipca 2014 r. znak (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. zobowiązał PPHU (...) do zwrotu nienależnie wypłaconego A. S. zasiłku chorobowego za okres od 9 września do 15 grudnia 2013 r. oraz zasiłku macierzyńskiego za okres od dnia 16 grudnia 2013 r. do 30 czerwca 2014 r. w kwocie 27.569,41 zł wraz z odsetkami w kwocie 1.589,01 zł tj. w łącznej kwocie 29.158,42 zł.

W podstawie prawnej powołano przepisy art. 83 ust. 1 pkt 4 i art. 84 ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tj. Dz. U. z 2013 r. poz. 1442 ze zm.) oraz art. 1 ust. 1, art. 6 ust. 1, art. 29 ust. 1 pkt 1 i ust. 5, art. 30 ust. 1 i art. 66 ustawy

z dnia 25 czerwca 1999r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (tj. Dz. U. z 2014r., poz. 159 ze zm.) oraz § 2 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 kwietnia 2012r. (Dz. U. Nr 78, poz. 444 ze zm.).

W uzasadnieniu wskazano, że wnioskodawczyni J. S. prowadząca działalność gospodarczą pod nazwą PPHU (...) zgłosiła swoją córkę A. S. do ubezpieczeń społecznych jako pracownika. Zgłoszenie to miało na celu wyłącznie uzyskanie świadczeń z ubezpieczenia społecznego i spowodowało nieuzasadnioną wypłatę przez organ rentowy zasiłków: chorobowego i macierzyńskiego.

Odwołanie od tej decyzji złożyła wnioskodawczyni J. S. prowadząca firmę PPHU (...).

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. wniósł o jego oddalenie, podtrzymując stanowisko zawarte w zaskarżonej decyzji.

Sąd Rejonowy w Przemysłu IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z dnia 4 grudnia 2014 r. sygn. akt IV U 278/14 – zmienił zaskarżoną decyzję w części w ten sposób, że ustalił, że wnioskodawczyni J. S. jest zobowiązana do zwrotu nienależnie wypłaconego A. S. zasiłku chorobowego za okres od 9 września do 15 grudnia 2013 r. oraz zasiłku macierzyńskiego za okres od dnia 16 grudnia 2013 r. do 30 czerwca 2014 r. w łącznej kwocie 27.569,41 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 23 lipca 2014 r. W pozostałym zakresie odwołanie oddalił.

Sąd Rejonowy ustalił, iż wnioskodawczyni J. S. prowadzi działalność gospodarczą pod nazwą PPHU (...). W związku z zawarciem umowy o pracę z A. S. i przedstawieniem przez nią zwolnień chorobowych, a następnie urodzeniem dziecka, wnioskodawczyni jako płatnik składek wypłaciła jej zasiłki chorobowy, następnie wypłatę zasiłku chorobowego oraz macierzyńskiego przejął organ rentowy, który wypłacił świadczenia w łącznej kwocie 27.569,41 zł. Decyzję z dnia 3 lipca 2014 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych w R. stwierdził, że A. S. nie podlega jako pracownik ubezpieczeniom społecznym u płatnika składek PPHU (...). Sąd ustalił też, że na kwotę główną dochodzonego świadczenia składają się wypłacone zasiłki chorobowy i macierzyński w łącznej kwocie 27.569,41 zł. Natomiast kwota 1.589,01 zł to ustawowe odsetki naliczone od wypłaconych zasiłków od dnia ich wypłaty, począwszy od 24 września 2013 r. do dnia wydania decyzji tj. do 21 lipca 2014 r.

Ten stan faktyczny Sąd Rejonowy ustalił na podstawie dokumentów i wyliczeń organu rentowego. Dowody z dokumentów nie były kwestionowane przez strony, służą im nadto domniemania wynikające z art. 244 i nast. k.p.c. Z powyższych względów Sąd uznał te dowody za polegające na prawdzie i stanowiące wiarygodną podstawę poczynienia ustaleń faktycznych.

Na podstawie tak zgromadzonego materiału dowodowego Sąd Rejonowy przyjął, że roszczenie wnioskodawczyni jest uzasadnione jedynie w części dotyczącej ustawowych odsetek od nienależnie wypłaconych zasiłków chorobowego i macierzyńskiego.

W pierwszej kolejności Sąd pierwszej instancji wskazał, iż zgodnie z przepisami ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (t. j. Dz. U z 2014 r., poz. 159 ze zm.) Zasiłek chorobowy jest świadczeniem z ubezpieczenia społecznego rekompensującym utratę zarobków na skutek choroby. Ryzyko ubezpieczeniowe objęte ubezpieczeniem z tytułu choroby i macierzyństwa odnosi się do niemożności uzyskiwania dochodów w razie jego spełnienia. Zasiłek chorobowy należy się tylko wówczas, gdy choroba uniemożliwia uzyskiwanie dochodu z pracy. Ponadto zasiłek chorobowy, tak jak i zasiłek macierzyński przysługują jedynie w trakcie trwania ubezpieczenia chorobowego.

W rozpoznawanej sprawie okazało się, że A. S. nie podlegała, jako pracownik, ubezpieczeniom społecznym u płatnika składek PPHU (...), w związku z czym nie ma prawa do świadczeń z tego ubezpieczenia.

W konsekwencji Sąd Rejonowy odwołując się do przepisów art. 84 ust. 1 i 2 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych przyjął, że wnioskodawczyni, jako płatnik składek obowiązana jest do zwrotu wraz z odsetkami nienależnie pobranych świadczeń, tj. świadczeń wypłaconych A. S. z tytułu zasiłku chorobowego i macierzyńskiego. Przy czym Sąd Rejonowy przyjął, że ustawowe odsetki od tych wypłaconych świadczeń winny być liczone dopiero od dnia 23 lipca 2014 r. Stąd żądanie organu rentowego o zwrot kwoty 1.589,01 zł tytułem odsetek jest bezpodstawne. Obowiązek zapłaty odsetek, jako świadczenia wtórnego aktualizuje się bowiem dopiero w momencie poinformowania strony zobowiązanej do zwrotu nienależnie pobranych świadczeń o takim obowiązku.

W tym zakresie Sąd Rejonowy odwołał się także do utrwalonego w orzecznictwie poglądu, że żądanie zwrotu świadczenia musi się odbyć w drodze wydania decyzji administracyjnej i dopiero od momentu jej skutecznego doręczenia na osobie zobowiązanej ciąży obowiązek jej zwrotu. Ta data aktywizuje również wcześniej nie istniejący obowiązek odsetkowy, będący należnością wtórną. Inaczej mówiąc żądanie zwrotu nienależnie pobranego świadczenia następuje przez doręczenie decyzji i żądanie to staje się wymagalne w dacie doręczenia decyzji, a nie w czasie spełniania świadczenia. W rezultacie z tą chwilą następuje też wymagalność roszczenia o odsetki, gdyż od tej chwili dłużnik pozostaje w opóźnieniu ze spełnieniem świadczenia głównego (art. 481 § 1 k.c.).

Ponadto Sąd wskazał, że odsetki w prawie ubezpieczeń społecznych nie pełnią tożsamej funkcji jak w prawie cywilnym. Nie stanowią odszkodowania czy innej formy zadośćuczynienia systemowi ubezpieczeń społecznych za pobrane w czasie rzeczywistym nienależne świadczenia. Każde zobowiązanie i uprawnienie w prawie ubezpieczeń społecznych musi wynikać z decyzji, która to dopiero kształtuje prawa i obowiązki osób zainteresowanych. Organ rentowy ma zatem prawo żądać odsetek ustawowych liczonych od chwili, od której ubezpieczony pozostaje w opóźnieniu, a ta uaktywnia się dopiero z chwilą wezwania do zapłaty. W przypadku nienależnie pobranego świadczenia z ubezpieczenia społecznego wezwaniem do zapłaty jest doręczenie decyzji stwierdzającej obowiązek zwrotu. Żądanie wyprzedzające to wydarzenie należy uznać za błędne.

W rezultacie Sąd przyjął, że wnioskodawczyni jest zobowiązana do zwrotu nienależnie wypłaconych zasiłków z ustawowymi odsetkami od dnia 23 lipca 2014 r. tj. daty doręczenia jej decyzji organu rentowego z dnia 21 lipca 2014 r.

Ze względu na powyższe, Sąd uznał odwołanie wnioskodawczyni za zasadne jedynie w części, oddalając je co do roszczenia głównego. W podstawie prawnej dodatkowo Sąd wskazał przepisy art. 477¹⁴ § 1 i 2 k.p.c.

Apelację od wyroku Sądu Rejonowego w Przemysłu złożył organ rentowy, zaskarżając pkt I wyroku w części dotyczącej daty, od której Sąd ustalił obowiązek zapłaty odsetek od nienależnie wypłaconych świadczeń: zasiłku chorobowego i zasiłku macierzyńskiego i zarzucając:

naruszenie przez Sąd pierwszej instancji art. 84 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych poprzez jego niewłaściwą wykładnię polegającą na przyjęciu, że dopiero doręczenie decyzji o zwrocie nienależnie wypłaconego świadczenia skutkuje powstaniem obowiązku zapłaty odsetek od takiego świadczenia, a w konsekwencji - niewłaściwe zastosowanie tego przepisu i ustalenie, że w sprawie odsetki winny być liczone dopiero od dnia 23 lipca 2014 r.

W związku z tym zarzutem organ rentowy wniósł o zmianę kwestionowanego wyroku w zaskarżonej części poprzez ustalenie, że świadczenie podlega zwrotowi wraz z odsetkami w kwocie 1.589,01 zł.

W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, że zastosowana przez Sąd Rejonowy wykładnia przepisu art. 84 ust. 1 i 2 ustawy systemowej jest nie do pogodzenia z brzmieniem, istotą i celem tej regulacji. Aby zaistniały przesłanki żądania zwrotu danego świadczenia jako wypłaconego nienależnie w rozumieniu art. 84 ust. 2 ustawy systemowej, świadomość braku podstaw do jego otrzymania/wypłaty po stronie osoby zobowiązanej musi istnieć od początku tj. od ubiegania

się o to świadczenie, czy - w przypadku płatnika - ustalenia do niego uprawnień i realizacji jego wypłaty. Oznacza to, że osoba taka od razu wiedziała, że świadczenie takie nie przysługiwało i nie powinno być wypłacone. Świadczenie to miało charakter nienależnego od samego początku i decyzja organu jedynie to potwierdza.

W związku z tym przesuwanie momentu, od którego należą się odsetki od takiego świadczenia i wiązanie go dopiero z wydaniem i doręczeniem decyzji o obowiązku zwrotu samego świadczenia nie ma racjonalnego uzasadnienia.

Ponadto uzależnianie daty od której należą się odsetki, od faktu powiadomienia osoby zobowiązanej tj. doręczenia decyzji o obowiązku zwrotu świadczenia jest nieuzasadnione

w kontekście samego sposobu regulacji odsetek w art. 84 ustawy systemowej. W przepisie ust. 1 nie określono wprost żadnego zdarzenia, które przesądzałoby o momencie powstania obowiązku odsetkowego po stronie zobowiązanej. Jest to istotne ponieważ w odniesieniu do odsetek należnych od organu rentowego zawarto regulację w art. 85 cyt. ustawy w którym wiąże się powstanie takiego obowiązku z przekroczeniem terminu do wydania decyzji

i wypłaty przez organ świadczeń z przyczyn za które organ odpowiada. Przy założeniu, że ustawodawca jest racjonalny i mógł moment taki określić również w odniesieniu do odsetek należnych od osób zobowiązanych do zwrotu świadczeń, ale nie widział podstaw do szczególnej regulacji w tym zakresie, zatem systemowo regulacja art. 84 przemawia za powstaniem obowiązku odsetkowego począwszy od dnia wypłaty nienależnego świadczenia.

Postanowieniem z dnia 5 marca 2015 r. Sąd Okręgowy w Przemyślu zawiesił nin. postępowanie do czasu prawomocnego rozstrzygnięcia odwołania wnioskodawczyni od decyzji ZUS O/R. o ustalenie obowiązku ubezpieczenia A. S.

w sprawie toczącej się przed tut. Sądem, sygn. akt III U 7/15. (k. 65).

Wnioskodawczyni J. S. prowadząca firmę PPHU (...) na rozprawie apelacyjnej wniosła o oddalenie apelacji.

Zainteresowana A. S. nie zajęła stanowiska w sprawie.

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy w Przemyślu III Wydział Pracy i (...) zważył, co następuje:

Apelacja organu rentowego okazała się bezzasadna i stosownie do treści 385 k.p.c. podlega oddaleniu. Zaskarżony wyrok Sądu Rejonowego w Przemyślu jest wyrokiem trafnym i odpowiada prawu, zaś w okolicznościach przedmiotowej sprawy nie występują powoływane przez stronę podstawy apelacji. Brak też innych przesłanek zaskarżenia mogących wyrok ten wzruszyć z urzędu.

W tym miejscu należy wskazać, że zgodnie z art. 378 § 1 k.p.c. Sąd drugiej instancji rozpoznaje sprawę w granicach apelacji, przy czym postępowanie odwoławcze nie jest tylko postępowaniem kontrolnym, ale i merytorycznym ponownym osądzeniem sprawy, opartym na możliwości czynienia przez Sąd drugiej instancji własnych i samostwnych ustaleń, a tym samym „naprawie” wszelkich wadliwości popełnionych przez Sąd pierwszej instancji (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 lutego 2006 r. III CSK 128/05 OSNC 2006/11/191). Ponadto mając na uwadze treść art. 382 k.p.c. sąd odwoławczy ma nie tylko uprawnienie, ale wręcz obowiązek rozważenia na nowo całego zebranego w sprawie materiału oraz dokonania jego własnej, samodzielnej i swobodnej oceny, w tym oceny zgromadzonych dowodów. Sąd drugiej instancji nie ogranicza się zatem tylko do kontroli sądu pierwszej instancji, lecz bada ponownie całą sprawę, a rozważając wyniki postępowania przed sądem pierwszej instancji, władny jest ocenić je samoistnie. Postępowanie apelacyjne jest przedłużeniem procesu przeprowadzonego przez pierwszą instancję, co oznacza, że nie toczy się on na nowo.

Sąd Okręgowy rozpoznając apelację strony pozwanej w pierwszej kolejności ustalił, iż zainteresowana A. S. na mocy decyzji organu rentowego z dnia 3 lipca 2014 r. nr (...) została wyłączona z ubezpieczenia społecznego jako pracownik wnioskodawczyni PPHU (...). W decyzji tej stwierdzono, że A. S. została zgłoszona do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych z tytułu zatrudnienia w firmie swojej matki PPHU (...) od 1 lipca 2013 r. w pełnym wymiarze czasu pracy za wynagrodzeniem miesięcznym 3.750,- zł brutto.

W związku z intratnym zleceniem miała szyć pościel. Niezależnie od tego zatrudnienia zainteresowana prowadziła własną działalność gospodarczą od dnia 1 stycznia 2011 r.

(w zakresie szycia toreb ekologicznych) i z tego tytułu do dnia 30 czerwca 2013 r. podlegała obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym. W czasie zatrudnienia pracowniczego A. S. od dnia 7 sierpnia 2013 r. stała się niezdolna do pracy, płatnik składek podjął wypłatę wynagrodzenia za czas niezdolności do pracy, natomiast od 9 września do 15 grudnia 2013 r. wypłatę zasiłku chorobowego z ubezpieczenia chorobowego przejął organ rentowy. Natomiast od 16 grudnia 2013 r. organ rentowy podjął wypłatę zasiłku macierzyńskiego.

W wyniku kontroli przeprowadzonej u płatnika składek w marcu 2014 r. ustalono, że wnioskodawczyni J. S. od 27 maja 1997 r. prowadzi działalność gospodarczą pod nazwą PPHU (...). W działalności tej miała jedną przerwę, wznowienie nastąpiło od 28 czerwca 2013 r. Od momentu wznowienia działalności zajmuje się głównie szyciem pościeli. Zarówno wnioskodawczyni, jak i zainteresowana swoją działalność prowadzą w P..

W ocenie organu rentowego zatrudnienie przez wnioskodawczynię ciężarnej córki nie rozwiązało problemu braku pracownika, gdyż faktycznie z uwagi na chorobę A. S. pracy nie świadczyła. W rezultacie po stronie wnioskodawczyni zatrudnienie pracownicy było świadomym działaniem mającym na celu uzyskanie jedynie świadczeń z funduszu ubezpieczeń. Dodatkowo zatrudnienie pracownicze pozwoliło A. S. na to, że z tytułu wykonywania własnej działalności gospodarczej mogła podlegać jedynie obowiązkowemu ubezpieczeniu zdrowotnemu.

W tej sprawie wnioskodawczyni odwołanie od decyzji złożyła po upływie miesięcznego terminu. W rezultacie postanowieniem z dnia 6 marca 2015 r. Sąd Okręgowy

w P. w sprawie sygn. akt III U 7/15 odrzucił odwołanie. Postanowienie to jest prawomocne. Jest to rozstrzygnięcie wiążące, stanowiące zgodnie z art. 365 § 1 i art. 366

k. p. c. prejudykat, którego treść nie mogła być przedmiotem ponownej oceny, czyli ustaleń sądu w postępowaniu przeprowadzonym w niniejszej sprawie.

(Dowód: akta Sądu Okręgowego sygn. akt III U 7/15).

Równocześnie tutaj Sąd ustalił, że w związku z decyzją z dnia 3 lipca 2015 r. organ rentowy w dniu 21 lipca 2014 r. wydał zaskarżoną decyzję, ustalając kwotę nienależnie wypłaconych A. S. zasiłków wraz z ustawowymi odsetkami, liczonymi od dnia wypłaty poszczególnych zasiłków, począwszy od 24 września 2013 r. do dnia wydania decyzji tj. do 21 lipca 2014 r. decyzja ta została doręczona wnioskodawczyni w dniu 23 lipca 2014 r.

Mając na uwadze postępowanie dowodowe przeprowadzone przez Sąd pierwszej instancji, uzupełnione w toku nin. postępowania, Sąd Okręgowy nie podzielił stanowiska apelującego, że w rozpoznawanej sprawie doszło do wadliwej oceny materiału procesowego oraz naruszenia prawa materialnego. Zarzuty zaprezentowane w apelacji nie znajdują potwierdzenia w materiale sprawy i nie mogą spowodowaćżądanego przez stronę apelującą skutku.

Niewątpliwie, wobec złożenia apelacji jedynie przez organ rentowy, obecny spór dotyczy jedynie ustalenia od jakiej daty należy liczyć ustawowe odsetki od nienależnie wypłaconych świadczeń z ubezpieczenia społecznego, a w konsekwencji prawidłowej wykładni przepisów art. 84 ustawy systemowej.

Na wstępie należy jednak przypomnieć, że z przepisu art. 61 ust. 1 pkt 2 lit. a ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (tj. Dz. U z 2014 r., poz. 159 ze zm.) wynika, że prawo do zasiłków określonych w ustawie ustala i zasiłki te wypłaca m.in. ZUS. W ocenie Sądu Okręgowego nie można utożsamiać obu tych czynności. Ustalenie prawa do zasiłku zawsze stanowi proces decyzyjny, który kończy się wypłatą świadczenia, to zaś ma wyłącznie charakter techniczny. Zgodnie z ustawą zasiłkową ZUS ustala i wypłaca świadczenia chorobowe i macierzyńskie.

Z kolei z ustawy systemowej wynika, że ustalenie uprawnień w indywidualnych sprawach następuje w drodze decyzji (art. 83 ust. 1 pkt 4).

Ponadto zgodnie z art. 66 ust. 2 i 3 cyt. ustawy jeżeli świadczenie zostało pobrane nienależnie z winy ubezpieczonego lub wskutek okoliczności, o których mowa w art. 15-17

i art. 59 ust. 6 i 7, wypłacone kwoty podlegają potrąceniu z należnych ubezpieczonemu zasiłków bieżących oraz z innych świadczeń z ubezpieczeń społecznych lub ściąganiu

w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji. Decyzja Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w sprawie zwrotu bezpodstawnie pobranych zasiłków stanowi tytuł wykonawczy w postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

Z kolei zgodnie z art. 84 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tj. Dz. U. z 2015 r., poz. 121) osoba, która pobrała nienależne świadczenie z ubezpieczeń społecznych, jest obowiązana do jego zwrotu, wraz z odsetkami, w wysokości i na zasadach określonych przepisami prawa cywilnego, z uwzględnieniem ust. 11. Za kwoty nienależnie pobranych świadczeń uważa się:

1) świadczenia wypłacone mimo zaistnienia okoliczności powodujących ustanie prawa do świadczeń albo wstrzymanie ich wypłaty w całości lub w części, jeżeli osoba pobierająca świadczenie była pouczone o braku prawa do ich pobierania,

2) świadczenia przyznane lub wypłacone na podstawie nieprawdziwych zeznań lub fałszywych dokumentów albo w innych przypadkach świadomego wprowadzania w błąd organu wypłacającego świadczenia przez osobę pobierającą świadczenia.

Ponadto jeżeli pobranie nienależnych świadczeń było spowodowane przez płatnika składek przekazaniem nieprawdziwych danych mających wpływ na prawo do świadczeń lub ich wysokość, obowiązek zwrotu tych świadczeń wraz z odsetkami obciąża odpowiednio płatnika składek (art. 84 ust 6).

Na gruncie rozpoznawanej sprawy wobec wyłączenia zainteresowanej A. S. z ubezpieczenia społecznego z tytułu zatrudnienia w PPHU (...), zasiłek chorobowy oraz zasiłek macierzyński za sporne okresy został pobrany przez zainteresowaną w sposób nienależny. Kwestia ta, podobnie jak wysokość wypłaconych świadczeń w kwocie 27. 569,41 zł, pozostaje poza sporem niniejszego postępowania.

W związku z zakresem zaskarżenia istotne okazało się ustalenie daty wymagalności ustawowych odsetek od nienależnie wypłaconych świadczeń. Z utrwalonego już orzecznictwa wynika, że obowiązek zapłaty odsetek jest świadczeniem wtórnym w stosunku do obowiązku zwrotu świadczenia głównego (tj. nadpłaconego zasiłku chorobowego) i obowiązek ten aktualizuje się dopiero w momencie poinformowania strony zobowiązanej do zwrotu nienależnych świadczeń o takim obowiązku. Świadczenia uważane za nienależne podlegają zwrotowi dopiero wtedy, gdy organ rentowy wyda stosowaną decyzję administracyjną,

z chwilą doręczenia takiej decyzji następuje też wymagalność roszczenia o odsetki, gdyż od tej chwili dłużnik pozostaje w opóźnieniu ze spełnieniem roszczenia głównego (tak

w wyrokach: Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 18.10.2013 r. III AUa 229/13, Sądu Najwyższego z dnia 03.02.2010 r. I UK 210/09). Ponadto jak stwierdził w wyroku z dnia 21 marca 2013 r., sygn. akt III AUa 1311/12 Sąd Apelacyjny w Krakowie, zgodnie z art. 84 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych osoba, która pobrała nienależne świadczenie

z ubezpieczeń społecznych, jest obowiązana do jego zwrotu, wraz z odsetkami, w wysokości

i na zasadach określonych przepisami prawa cywilnego. Odesłanie do „prawa cywilnego” dotyczy wyłącznie zasad zapłaty i wysokości odsetek, a nie zasad zwrotu nienależnego świadczenia. Nie ma zatem żadnych podstaw do stosowania przepisów prawa cywilnego

(o bezpodstawnym wzbogaceniu lub czynie niedozwolonym) do oceny wymagalności, czy przedawnienia samego nienależnie pobranego świadczenia. Zasady określające zwrot takiego świadczenia ze względu na upływ czasu (dawność, w tym znaczeniu potocznie przedawnienie) wskazane są w art. 138 ust. 4 i 5 ustawy o emeryturach i rentach z funduszu ubezpieczeń społecznych (zasadniczo za okres nie dłuższy niż 3 lata od „żądania zwrotu”, czyli wydania decyzji w tym przedmiocie). „Żądanie zwrotu” nienależnie pobranego świadczenia następuje przez doręczenie dotyczącej tego decyzji (można powiedzieć, że staje się wymagalne w tym momencie, a nie w czasie spełniania

świadczeń). Z tą chwilą następuje też wymagalność (w prawnym znaczeniu według prawa cywilnego - art. 359 § 2 k.c.) roszczenia o odsetki, gdyż od tej chwili dłużnik pozostaje w opóźnieniu ze spełnieniem świadczenia głównego (art. 481 § 1 k.c.). Z tą też chwilą rozpoczyna się bieg przedawnienia roszczenia o zapłatę odsetek (art. 120 § 1 k.c.).

Zgodnie z przytoczonym ugruntowanym orzecznictwem Sądu Najwyższego i sądów powszechnych odsetki od nienależnie pobranych świadczeń przysługują od dnia wymagalności tych świadczeń, a w przypadku wnioskodawczyni, w sytuacji kiedy nie była ona wzywana wcześniej do zwrotu tych świadczeń, za dzień wymagalności ich wypłaty należy uznać doręczenie jej decyzji o zwrocie nienależnego zainteresowanej A. S. zasiłku chorobowego i macierzyńskiego (co nastąpiło w dniu 23 lipca 2014 r.).

Mając powyższe na uwadze należy stwierdzić, że Sąd Rejonowy doszedł do właściwego przekonania, iż w przedmiotowej sprawie ewentualne żądanie zwrotu odsetek od nienależnie wypłaconych świadczeń jest uprawnione dopiero od chwili doręczenia zaskarżonej decyzji pozbawiającej zainteresowaną prawa do świadczeń i zobowiązującej wnioskodawczynię - płatnika składek do zwrotu nienależnych świadczeń, nie zaś za okres uwzględniony w decyzji tj. od chwili rozpoczęcia wypłaty świadczeń nienależnych.

Z tych też względów apelacja została oddalona zgodnie z art. 385 k.p.c.